

Málokterý morální pojem bývá tak špatně chápán jako svědomí. Nejčastěji se setkáváme s tím, že je svědomí chápáno jako svévole (Mnozí říkají: „Udělám to podle svého svědomí“ a myslí tím: „Udělám to, jak se mi to líbí, jak sám chci“). Svědomí ale není svévole. Není ani opakem zákona nebo příkázání. Bez nich by totiž svědomí vůbec nebylo možné.

Svědomí se často popisuje obrazně, např. „svatyně v nitru člověka“ apod. To je samozřejmě krásné a dobré, ale příliš nám to nepomůže, neboť své svědomí máme vychovávat a představa, že máme vychovávat nějakou svatyni je dosti podivná. Přesně vzato je svědomí **úsudek našeho rozumu**, který vychází z obecně formulovaného a vnitřně přijatého **morálního zákona** a v konkrétní situaci tímto zákonem poměřuje náš úmysl jednat určitým způsobem v **konkrétní situaci**. Jestliže chápou, že příkázání „Nepokradeš!“ je správné a moudré, pak mi v konkrétní situaci, kdy bych mohl být v pokušení vzít něco, co mi nepatří, hlas svědomí takový úmysl **vyčítá**. Svědomí mi nedá jednat tímto nemravným způsobem. Kdybych neměl v nitru přijatý morální zákon (ono příkázání „Nepokradeš!“), nemělo by svědomí takříkajíc s čím pracovat a čím posuzovat náš konkrétní úmysl.

Jestliže svědomí neposloucháme, pošlapáváme nejen Boží zákon, ale i sami sebe, protože jednáme proti tomu, co náš rozum přijetím obecně formulovaného zákona poznává jako dobré. Jednáme tedy vědomě špatně a velice nerozumně.

zdroje/doporučená četba

Mdr 17, 10: Neřest se totiž sama usvědčuje ze zbabělosti; tuší vždy něco zlého, protože má zlé svědomí.

Sk 24, 16: Proto i já se vždy snažím zachovat neporušené svědomí před Bohem i lidmi.

Katechismus katolické církve 1776—1782